



MAĎARSKÉ LÉTO S ROCKEM

Budapešť má v létě fialovou barvu. Míchají se v ní odlesky durajských vln, mlhová vata kolem vrchu Gellért, nadýchané tkanivo na snědých tělech krasavic, běloba mostů, rozpálený asfalt a ultramarín oblohy.

Budapešť má v létě sladkou chuť melounových dužin a vůni paprikových klobásků, opékanych na rozpáleném oleji.

Budapešť burácí lomozem tramvajů a automobilů, kvílením sanitek. Ani v létě nepřestává hřmít tvrdými rytmy

ROCKOVÉ HUDBY,

následovnice operety a čardáše, proměněné v médium závažných poselství. Nápis křídou na zdech domů fandí jednotlivým skupinám či hudebníkům. V knihkupectví obdržíte dějiny maďarského rocku let 1958 až 1973, monografii o Lennonovi, knížky o Beatles a Rolling Stones. Gramofonové prodejny nabízejí na značkách Pepita, Start, Krém, Favorit alba skupin starších (LGT, Neoton familia, Karthago) i novějších (R-GO, Oké!, Solaris, Bikini), reedice „klasických“ elpiček a výběry z nahrávek nejslavnějších souborů. Prominentní postavení má nadále

OMEGA,

založená v září 1962 šesticí studentů budapeštských gymnázií. Vrchol zažila v letech 1967—1971, kdy v ní působil Gábor Presser a kdy vzniklo album *Tízezer lépés* (10 000 kroků) s legendárními skladbami *Gyöngyhaju lány* (Dívka s perlovými vlasy), *Petroleum lámpa*, *Tékozló fiúk* (Marnotratní hoši) aj. Z původního obsazení zůstali dodneška jen zpěvák János Kóbor a hráč na klávesové nástroje László Benkő. I když chybí skladatelská osobnost Presserovy úrovně, vyvažuje skupina kompoziční stereotyp pompézností svých jevištních show a monumentálním soundem, připomínajícím temné dunění.

Dnes si Omega počíná jako samostatná instituce maďarské kultury. Má vlastní reklamní sloupce na budapeštských ulicích, vedle číslování řady jedenácti LP-desek vydala výběr skladeb svého nejšťastnějšího období, reedice alba *Tízezer lépés*, sampler ze svých singlů let 1967—1971, dvě „živá“ dvojalba, a navíc její hudebníci nahrávají sólové dlouhohrající desky: baskytarista Tamás Mihály natočil *Szintetizátor díratok* (Syntezátorové transkripcie) se skladbami Ference Liszta a Richarda Wagnera, László Benkő vydal už dvě čísla svého *Benkő lexikonu* (1982, 1984) ze syntezátorovými preludii. Omega poskytuje svou nahrávací „stáj“ i jiným souborům.

V polovině srpna měl v budapeštských kinech premiéru film *Omega, Omega...*,

snímaný technikou video během koncertu, kterým skupina v listopadu 1982 oslavila dvacetiny. Scénář napsal Gyula Hernádi a k režii si Omega nepřizvala nikoho menšího než Miklóse Jancsóa. Touha být ve všem „nej“ se jí tentokrát poněkud vymstila: Už tak dost nabubřelou produkci slavný režisér jen ledabyle opentlil manýrou svých obsedantních motivů — plameny svíček, obnaženými dívkami, vojáky v plné polní, husarskými uniformami a nakonec pochodem tanečníků s přílbami při dnes už klasické skladbě *Tízezer lépés*. V jízlivé recenzi na stránkách Filmvilágu poznamenává Imre Barna, že „tento evergreen je o všem možném — o lásce, o upřímnosti, o věrnosti a zradě — jen o jednom ne: o pochodujících vojácích“, a Jancsóův nápad oceňuje jednoznačně jako „šlendrián“.

Hledíme-li do zvrásněné tváře Jánose Kóbora, zvaného kdysi „maďarským Micky Jaggerem“, či na ztěžklou figuru kytaristy Györgye „Elefánta“ Molnára, sledujeme-li pokusy přibližně čtyřicetiletých hudebníků o chlapeckou recesi, až na nás konečně dýchne fluidum koncertu, při němž si hala Sportcsarnok vyskáče a vykřičí čtrnáct let starý hit *Gyöngyhaju lány*, napadají nás nostalgické úvahy o muzice, která zraje jako víno, a o tom, co znamená být nejstarší skupinou, mít za sebou vrchol zralosti, a přece zůstat legendou.

Maďarské publikum neztrácí kontakt ani se světovou rockovou scénou. 17. srpna se na parkovišti Sportovní haly odehrálo vystoupení britské heavymetalové superskupiny

IRON MAIDEN.

Našlapané vagóny metra. Trička, odznaky. Maďarská Bezpečnost s vysílačkami. Červený kříž. Za ohradou peklo. Všechny lístky jsou na stání. Ocitám se v sevření davu. Slyším češtinu. Na betonu zvrací hoch z Ostravy, přemožený alkoholem. Tlaková vlna vrhá zástup kupředu. Následuje vlna odvety. Dva Češi to vzdávají, slzy v očích, spacáky nad hlavou. Začíná domácí skupina Pandora's Box. Maďarští kluci a holky vystřelují paže vzhůru. Zpívají. Křičí nadšením. Skáčou ve vislé ose. Zdvížené brady. Nohy. Lokty. Dívky zavinuté do paží chlapců. Strapatý kluk tlačí před sebou desetiletého brášku. Učím se plavat v zástupu. Vášnivě jedince pouštím před sebe. Málo kyslíku. Nápor ze zadu. Dav se rozvlní jak obilí ve vichřici. „Děcka, co to děláte?“ napomíná někdo maďarsky. Čtyřicet minut čekání na hvězdy večera. Konečně! Efektivně upravená scéna s vizí mrakodrapů a sedícími psy. Křik, paže. Tvrdá muzika. Iron Maiden! Zvukové vlny, střikající pot. Vidím dívku v koruně stromu. Vidím balkóny protějšního paneláku, kde se nespí, plně posluchačů.

Produkce končí. Bruce Dickinson chválí publikum a obvyklými triky je ještě více rozehřívá. „Vissza, vissza!“ Příklad — první, druhý, třetí. Část diváků odchází. „Come back, come back!“, volá zpěvák káravým hlasem a bubeník metá paličky do dmoucího se lidského lánu. Jen nedostat do zubů. Konec. Zmenšující se družina fanoušků už nic nevyvolá ani nevytleská. Technici rozebírají aparaturu. Na zemi stovky sáček od džusu a občas rozšlapaný sandálek. Tolik lidí pajdá, s hlavami při zemi. Hledají ztracené boty. Veselo. Na lavičkách, v parcích, pod černým nebem velkoměsta uléhají pokojní rocková spáči. Kupují si meloun a marně se snaží rozpomenout, jaká ta hudba vlastně byla...

JAROMÍR BLAŽEJOVSKÝ

Domnívám se, že Brno a Jihomoravský kraj potřebují vlastní kulturně politické periodikum. Existuje tu silná koncentrace kulturního života, mnoho organizací a institucí, které se kulturou a uměním aktivně zabývají. Krajské organizace či pobočky tvůrčích svazů sdružují ve svých řadách velké počty tvůrců umění a kultury a jsou jedny z největších v ČSR. Nelze opomenout sdělovací prostředky, denní tisk, který tu vychází, krajská studia rozhlasu a televize, činnost vědeckých pracovišť, která se zabývají současností i minulostí, např. vysoké školy, ústavy Čs. akademie věd, archivy a muzea, atd. Mnohá díla uvedených organizací a institucí obsahem a významem přesahují rámec regionu. Jsou města a kraje, které se zdaleka nemohou pochlubit tak bohatým kulturním životem, a mají již delší dobu časopis. Nezanedbali jsme něco?

Očekávám, že periodikum se bude zabývat činností, výsledky i problémy kulturně politického života v Brně a v kraji, že se stane zdrojem informací o činnosti i o výhledech uvedených organizací a institucí, že poskytne základnu pro tolik potřebnou výměnu názorů a stanovisek o problémech současného kulturního života Brna i kraje, že poskytne dostatek prostoru k vystoupení aktivních tvůrců kultury a umění. Očekávám, že v tomto rámci se objeví i příspěvky z oblasti muzejní činnosti a problematiky.

PhDr. Karel Janiš,
ředitel Muzea dělnického hnutí
v Brně



Pro Brno a Jihomoravský kraj je absence periodika již dlouho pocítovaným nedostatkem. Skutečnost, že neexistuje příležitost ke vzájemné informovanosti jednotlivých kulturních zařízení o významu důležitých kulturně politických akcí, pociťuji jako značně nepříznivý fakt. Studie a zprávy z různých oblastí brněnského kulturního života se doposud objevují pouze ve specializovaných časopisech, které mají svůj omezený čtenářský okruh. Seznámit se tak šířeji s děním v Brně a Jihomoravském kraji není možné, což je stav neuspokojivý.

Časopis by se měl stát tribunou pro publikování článků, informací, recenzí a ukázek z tvorby literární a výtvarné, měl by podávat přehled o významných kulturních akcích a o práci současných umělců z nejrůznějších oblastí a generačních vrstev. Zároveň by měl poskytnout prostor pro polemiku, odbornou kritiku. Z jeho obsahu by mělo být patrné, jaký je charakter současného jihomoravského kulturního života, v čem spočívá jeho přínos naší soudobé kultuře.

PhDr. Karel Moudrý,
ředitel Domu umění města Brna